

(nikoliv srpovitými), nápadně dlouhými listy, rovněž buňky dosahují délky 134-143 (-147) μm . Právě délka buněk jej okamžitě odliší od submersních modifikací druhu *D. aduncus* nebo *D. sordidus*, se kterými jej lze nejsnadněji zaměnit. Zatímco předešlé tři druhy jsou i v posuzované práci uváděny z několika lokalit na území ČR, druh *D. stagnatus* je prozatím uváděn pouze ze západní Evropy od Velké Británie a Francie po západní Rakousko, Německo, západní Polsko a jižní Švédsko s ojedinělými lokalitami v Pobaltí; mimo Evropu jsou zmíněny pouze dvě lokality v Grónsku. Nicméně vzhledem k výskytu v Duryňsku a Bavorsku se dá s největší pravděpodobností očekávat i výskyt minimálně v západní části našeho státu. Dosavadní vědomosti ukazují, že se jedná vždy o submersně rostoucí druh většinou ve stojatých, nejvýše mírně tekoucích eutrofních vodách převážně v nížinách, nejvýše v pahorkatinách (dosud zjištěn maximálně v nadmořské výšce 560 m n. m.).

Celá studie je velmi podrobně a precizně zpracována. Autor prostudoval téměř 6000 položek a snažil se prostudovat typové položky všech infraspecifických taxonů v tomto komplexu, kterých je skutečně početně. Podrobně je zpracována morfologická, cytologická, ekologická i fytogeografická charakteristika všech druhů, doplněná o rozsáhlá biometrická studia i perfektní obrázky. Pouze dnes populární charakteristiky na molekulární úrovni nebyly studovány. V úvodu práce je podrobný přehled historického pohledu na probíraný komplex, v závěru nalezneme zase taxonomické poznámky k taxonům, řazeným mimo probíraný komplex. Podrobné bodové kartogramy celosvětového rozšíření, stejně jako barevné fotografie typových položek všech čtyř druhů, snímky pořízené ve skanovacím elektronovém mikroskopu a řada dalších jsou samozřejmostí. Celá práce (téměř 250 stran formátu A4) představuje maximálně precizní klasickou taxonomickou studii, které nelze (v rámci zvolených metod) prakticky nic vytknout a mohla by sloužit jako model pro podobné práce (kolik známe tak podrobných monografií v bryologii?).

Jiří Váňa

Malcolm B. et Malcolm N. (2000): Mosses and other bryophytes, an illustrated glossary. – Micro-Optics Press, Napier, New Zealand, ISBN 0-473-06730-7

Kniha je ilustrovaným slovníkem termínů používaných k popisu mechů, jätrovek a hlevíků. Tyto tři skupiny rostlin byly vybrány proto, že ačkoliv nejsou blízké příbuzné, jejich struktura a životní cykly jsou natolik podobné, že pojmy vztahující se k jedné z nich je možné užít též pro druhé dvě. Často bývají shrnovány jako mechorosty.

Slovník obsahuje více než 1500 křížových hesel (tučně vtištěné pojmy jsou definovány na jiném místě). Každé heslo je přepychově ilustrováno téměř 1000 detailními a mikroskopickými barevnými fotografiemi plus několika pérovkami a barevnými kresbami. Barvy některých mikroskopických záběrů jsou „falešné“ díky re-fluorescenci ultrafialového světla, polarizační optice nebo optice s fázovým posunem, což však zvýrazňuje zobrazované struktury. Mikrofotografie jsou velmi názorné a navíc poskytují i výjimečný estetický efekt. Vysoce variabilní struktury, jako například zuby a listové papily, zachycují mikrofotografie v různých podobách; každá je opatřena měřítkem. Je zde prezentováno téměř 400 druhů mechorostů převážně z jižní polokoule. Jsou zde ovšem ilustrovány také druhy používané jako modelové organismy při laboratorní práci. Kromě pojmů specifických pro mechorosty jsou zde uvedeny také některé pojmy obecně biologické a ekologické např. (auxin, celulóza, ombrotrofní, produktivita). Zobrazení buněčné sítě na černém poli (*Hypopterygium rotundatum*) ukazuje neobyčejné možnosti této observační techniky. V knize je uveden rejstřík vyobrazených druhů. Text je napsán neformálním stylem určeným jak profesionálním bryologům tak i studentům, ale chtěl by oslovit též zahradníky a každého kdo se zajímá o rostliny.

Člověku držícímu tuto publikaci se musí tajit dech. Přesto zůstává povinností recenzenta najít nějaké drobnosti, aby mohli autoři v dalších vydáních knihu dále zdokonalit. Tedy například pro demonstraci stromečkovitého typu větvení by bylo názornější použít bočního pohledu namísto

pohledu shora; pro demonstraci pórů a prstencovitých pórů jsou použity téměř stejné mikrofotografie téhož druhu (*Sphagnum palustre*). Nelze ale než autorům blahopřát k téměř dokonalému dílu a těšit se, že podobný gigantický počín bude realizován též s použitím druhů vyskytujících se na severní polokouli.

Ivan Novotný

R Ů Z N Ě

Na známost' sa dáva správa. Naša lichenologička Mgr. Anna Guttová, PhD. získala tento rok **cenu Pavla Silingera pre mladých botanikov** za pôvodnú vedeckú prácu: *The Leptogium species new to Central Europe. – The Lichenologist*, 32, 3:291-293, 2000. V práci sa venuje rozšíreniu a ekológii troch zaujímavých a vzácnych druhov napúchavcov (*Leptogium rivale*, *L. magnussonii* a *L. burnetiae* var. *hirsutum*), nových pre lichenoflóru Slovenska, Českej republiky a Poľska.

Udelená cena nesie meno významného slovenského botanika doc. Dr. Pavla Silingera (1905-1938), ktorý sa výrazne zaslúžil o rozvoj botaniky. Udeľuje ju výbor Slovenskej botanickej spoločnosti pri SAV od roku 1998 riadnym alebo mimoriadnym členom SBS do veku 30 rokov za najlepšiu vedeckú alebo odbornú prácu, publikovanú vo vedeckom alebo odbornom časopise v príslušnom predchádzajúcom roku.

Viera Orthová

Ve dňoch 1.-2.července 2001 se v areálu kongresového centra výzkumného ústavu S.Taroucy v Průhonicih konala **4. evropská konference o ochraně mechorostů**. Konference navazovala na mezinárodní pracovní konferenci Planta Europa, která se letos také konala v Průhonicih. Konferenci pořádal evropský výbor ochrany mechorostů (European Committee for Conservation of Bryophytes, ECCB). Předsedou tohoto sdružení je norský bryolog a ekolog Lars Söderström. Z České republiky se na jeho činnosti aktivně podílejí zejména J. Váňa a R. Pohlová. Hlavní témata zahrnovala diskusi tzv. „action plans“ a „important plant areas“ mechorostů.

Akční plány představují konkrétní směry a metodiky výzkumu a ochrany mechorostů v praxi tak, jak jsou připravovány pro aplikaci v zemích EU. Ve Skandinávii a na Britských ostrovech jsou pro mechorosty akční plány vypracovány do značných detailů a věnují se jim pozornost i peníze. Studium areálů mechorostů je důležité při aplikaci nových kategorií ohrožených druhů IUCN jak pro výběr ohrožených druhů, tak i pro výběr vhodných oblastí, jejich dostatečného počtu a velikosti.

Celkem 10 z 54 účastníků byli čeští a moravští bryologové.

bb

Husitské muzeum v Táboře, pracoviště Soběslav a Okresní muzeum Orlických hor Rychnov nad Kněžnou výstavu **Tajemný svět lišejníků** po úspěšné expozici v Soběslavi přenesli 19.9. – 28.10. 2001 do Veselí nad Lužnicí. Vystaveno bylo celkem 90 makrofotografií a 175 herbářových položek lišejníků rozdělených podle stanovišť či nalezišť jejich výskytu, vše z kolekce J. Haldy. Doprovodné texty (J. Halda a Z. Palice) seznámily návštěvníky obecně s lišejníky i jednotlivými druhy. Část výstavy byla věnována regionálnímu výzkumu započatému prací A. Bernarda z roku 1887 (připravili J. Liška a D. Abazid). Představen byl také výběr odborné i populárně-naučné literatury o lišejnících a školní ekologický projekt Lišejníky zajišťovaný sdružením Tereza.

jl